

ZEER GEHEIM

SS

ex. nr. 2 van 5 exemplaren

... blad .1. van .8.blader

MINISTERIE VAN DEFENSIE

~~XXXXXXXXXX~~

~~XXXXX~~ LANDMACHT INLICHTINGENDIENST

's-Gravenhage, 28 MEI 1975

~~XXXX~~

nummer CI-90.000-75-1 Zeer Geheim

NOTA

onderwerp: aanvraag extra fondsen

bestemd voor:

voor een speciaal CI-project.

de MINISTER

d.t.v. de Secretaris-Generaal

*Het gaat om een steun aan "M.A.D." (Intercom) - Is dit dan
in Com II gesloten?; Wordt het intercom?*

- Hoe groot is die?
- Wat is haar taal?
- Wat is het met haar de
uitkomst
- Wat wil men van haar
(instructie of met haar) en
waarom?

De Contra-Inlichtingen organisatie van de Koninklijke Landmacht heeft op korte termijn en om de gedachten te bepalen in de komende twee jaren dringend behoefte aan ruimere geldmiddelen teneinde zijn taak naar behoren te kunnen vervullen.

Ter motivering hiervan veroorloof ik mij Uwe Excellentie eerst enkele zeer essentiële punten in het optreden van deze organisatie naar voren te brengen.

1. Dit optreden heeft ten doel een veiligheidssituatie te scheppen en in stand te houden, waarin de organisatie van de Koninklijke Landmacht, zowel in vredes- als in oorlogstijd optimaal kan functioneren.

Twee belangrijke aspecten dienen in het voor deze doelstelling noodzakelijke optreden van de CI-organisatie te worden onderscheiden, welke vaktechnisch:

- operationele contra-inlichtingen (OCI) en
- defensieve contra-inlichtingen (DCI) worden genoemd.

In het Koninklijk Besluit no 437 van 5 aug. 1972 (... inlichtingen- en veiligheidsdiensten...) komt dit onderscheid - in uit-

brek. 102 L. G.
dd 20-5-75
ZEER GEHEIM

gangspunt en samenhang het duidelijkst tot uitdrukking bij de taakformulering van de militaire inlichtingendiensten, waar in Art. IV, 2 sub b wordt gesteld:
" het inwinnen van gegevens " (OCI), welke nodig zijn voor het treffen van maatregelen... (DCI).

Uit veiligheidsincidenten en geconstateerde inbreuken op de genomen maatregelen ter beveiliging van personeel, inlichtingen, materieel en operatieën kunnen noodzakelijkerwijs weer zeer diepgaande CI-onderzoeken voortvloeien, welke zich in de OCI-sfeer bewegen.

Daarmede is de kring gesloten en het onverbreekelijk verband en de wisselwerking tussen inwinnen van gegevens (OCI) en het nemen van maatregelen (DCI) duidelijk aangetoond.

Voorts werd bij Uw beschikking van 7 mei 1947 nr. 389.834/A aan de Landmacht Inlichtingendiensten opgedragen: " werkzaamheden met betrekking tot het observeren van hier te lande geaccrediteerde militaire vertegenwoordigers van communistische landen ".

Ook hier dient de CI-organisatie deze werkzaamheden uit te voeren in de operationele CI-sfeer.

2. Een belangrijk onderdeel van het OCI-werk is de observatie, dat beoogt, door middel van systematisch en onopvallend waarnemen van een persoon of een groep personen, gegevens te verzamelen, teneinde te kunnen vaststellen of zijn / hun activiteit de veiligheid van de Koninklijke Landmacht c.q. de militaire organisatie nadelig kan beïnvloeden.

Met klem mag ik hier benadrukken, dat de observatie, zoals hierboven bedoeld, nimmer een agressief- of repressief, doch uitsluitend een onderzoekend, controlerend of preventief karakter heeft; de observatie is in vrijwel alle

Is die nog wel op te doen en met een revisie toe? (zie de bijlage 47) - Het is wel de bedoeling (zie 74 nummer 47).

gevallen gericht en wordt uitgevoerd

- na CI-technisch vastgestelde inlichtingen-activiteiten,
- na geconstateerde inbreuken op de veiligheid,
- na ontvangst van via andere wegen of methoden verkregen gegevens, welke controle behoeven.

Tot nu toe is de CI-organisatie door middel van statische observatie - veelal zonder enig technisch hulpmiddel - er in geslaagd zich een redelijke informatiepositie te verschaffen t.a.v. de te verwachten activiteiten van de binnen- en buitenlandse tegenstander van de Koninklijke Landmacht c.q. de militaire organisatie.

In toenemende mate dreigt echter deze informatiepositie in het gedrang te raken.

Ter illustratie moge in dit verband dienen, dat het in de afgelopen twee jaar een aantal malen is kunnen voorkomen, dat de CI-organisatie tegenover CI-technisch vastgestelde activiteiten van zowel de binnenlandse als de buitenlandse tegenstander geen effectief optreden heeft kunnen stellen, zonder het risico van compromittatie van eigen personeel te moeten aanvaarden.

Twee factoren spelen hierbij een belangrijke rol:

- de verschuiving en vergroting van het observatieterrein en
- het ontbreken van de technische middelen voor de observatie.

3. Het observatieterrein

De democratisering van de militaire organisatie heeft er toe geleid, dat de militair meer dan ooit zijn andere maatschappelijke activiteiten (sociale, politieke, recreatieve, consumptieve buiten het kazernehek heeft ontplooid.

*is dat dan wel
plausibel?*

— " —

*- Wat bedoelt men hier nu
mee? "Perceptie"?*

*- Wat is er de laatste 2 jaar be-
aantonbaar voort gegaan?*

*- Hoe blijft dat - want u
merkt dat vanden Gijzen
(voort?)*

*de acties zijn dus
hier gemeent u dat
het nu naar it
aanmerken dan de
effect van de aanpak
functie veranderd?!*

*Hoeveel acties te zien? En wat
is het rendement daarvan?
Gen. welke dienst acties?*

Naast deze verschuiving en vergroting van het observatieterrein zijn andere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals:

- moderne stedenbouw,
- grotere mobiliteit van het individu,
- aanbod van beter en sneller openbaar inter-lokaal vervoer,

de oorzaak van het steeds meer onoverzichtelijk worden van het observatieterrein.

4. Technische middelen voor de observatie.

Een CI-technisch voor de hand liggende oplossing voor deze problemen zou de omschakeling van de statische naar de dynamische observatie zijn.

In wezen zijn echter voor geen van beide methoden de noodzakelijke technische hulpmiddelen bij de CI-organisatie voorhanden.

Observatie eist qua materiaal hoofdzakelijk:

- aangepaste personenwagens,
- communicatiemiddelen,
- registratieapparatuur voor het vastleggen van het geobserveerde.

De CI-organisatie moet daar het volgende tegenover stellen:

- de ter beschikking staande dienstvoertuigen zijn door technische specificaties en uitvoering ongeschikt voor observatie,
- aanpassing voor observatiedoeleinden van personenwagens, welke op basis van kilometervergoeding voor de normale dienstverrichtingen worden gebruikt, stuit op bezwaren van de eigenaars; bovendien zijn deze voertuigen slechts gedurende de diensturen beschikbaar,
- communicatiemiddelen, zoals mobilofoons, portofoons, semafoons etc. zijn organiek niet voorhanden,
- het enige - voor observatie in zeer beperkte mate bruikbare-fotomateriaal is als LAMID-materiaal beschikbaar, doch sterk verouderd en doelmatig niet meer inzetbaar (1951).

Wel luiten organiek?

5. Onontkoombaar dringt zich hier de vergelijking op met een CI-organisatie in het buitenland:

Militärische Abschirm Dienst III van het Amt für Sicherheit Bundeswehr in de deelstaat Rijnland-Westfalen,

- werkzaam in een gebied van ongeveer dezelfde grootte als Nederland,
- met een wat groter aantal inwonerd per km²,
- met vergelijkbare organisatie, taken, bevoegdheden en werkmethoden

beschikt organiek aan technische hulpmiddelen voor de observatie onder ander over:

- 34 volledig met verbindingsmiddelen uitgeruste personenwagens in een scala van merken en aangepaste uitvoeringen (dynamische observatie)
- 3 volledig met verbindingsmiddelen en modernste registratieapparatuur uitgeruste en aangepaste utiliteitsvoertuigen, zoals bussen en vrachtwagens (statische observatie),
- 1 mobiele verbindingscentrale voor grotere operaties.

Samenvattend kan worden vastgesteld, dat de CI-organisatie van de Koninklijke Landmacht, kampend met een toch al zwakke personeels-situatie, een omvangrijk takenpakket moet uitvoeren zonder de beschikking te hebben over middelen, welke overal ter wereld bij soortgelijke organisaties algemeen zijn aanvaard en als normale uitrusting worden gevoerd.

*Dit ligt op en hand heel
statistisch vanzelfsprekend.
Wat het betreft de
in de W. wereld (andere NL) de
taal met geschiedkundig en in
de hand werd gevonden (verruild) 6.*

Als gevolg hiervan is de frustratie van de operationeel werkende CI-functionaris van de Koninklijke Landmacht op dit punt algemeen: hij ziet om zich heen nevendiensten, politie-instanties, particuliere bewakingsdiensten, " louche " detectivebureaux met de meest

moderne middelen werken, terwijl hij bij iedere eigen observatie- of volgactie in het gunstigste geval slechts een openbare telefoon tot zijn beschikking heeft.

Bovendien kleven aan, op deze manier uitgevoerde operaties de volgende bezwaren:

- er dient onnodig veel personeel te worden ingezet, waardoor een operatie wordt bemoeilijkt,
- andere taken komen in het gedrang,
- door de noodzaak om een persoon of gebeurtenis van zeer nabij te moeten observeren, kan de belangrijkste voorwaarde voor het slagen van een observatie, " onopvallendheid ", snel verloren gaan en moeten onnodige compromittatierisico's worden genomen.

7. Het ligt in mijn voornemen aan deze hoogst ongewenste situatie een einde te maken door het doen van voorstellen tot aanpassing en wijziging van de OTAS.

Voor zover zulks in de vorm van voorbereidende besprekingen m.b.t. personenwagens en verbindingsmiddelen reeds heeft plaats gehad, zijn de vooruitzichten op een spoedige realisatie van een dergelijk programma niet hoopgevend.

In het belang van een goede taakvervulling van en ter voorkoming van verder " contactverlies " voor de CI-organisatie acht ik het noodzakelijk, dat op korte termijn in de belangrijkste technische hulpmiddelen wordt voorzien.

Ik moge U daarom ter overbrugging van de tijd, dat aan de herziening en realisatie van de OTAS voor de totale CI-organisatie kan worden gewerkt, een tussenoplossing voorleggen, zoals in de bijlagen van deze nota is gevoegd.

8. Deze tussenoplossing omvat de volgende voorstellen:
- het inhuren op lease-basis gedurende drie jaren van tien voor het doel geschikte personenwagens, onder gelijktijdige jaarlijkse vermindering van 300.000 km op het totaal aan de

CI-organisatie toegestane kilometers, welke voor vergoeding in aanmerking komen,

- het inhuren via de PTT van geschikte verbindingsmiddelen en het aanschaffen van versluierapparatuur hiervoor,
- het aanschaffen van automatische foto (film) apparatuur met de benodigde accessoires.

Deze tussenoplossing kan binnen enkele maanden worden gerealiseerd en biedt het voordeel, dat de praktijkervaring met dit materiaal opgedaan, waar nodig bij de realisatie van de OTAS-wijzigingen, kan worden verwerkt.

De totale projectkosten over een periode van drie jaren worden door mij begroot op een bedrag van f. 628.500,-, waarbij een bedrag van f. 211.500,- voor niet op basis van vergoeding te verrijden kilometers als bespaarpost mede in beschouwing ware te nemen.

Een verdeling van de kosten over drie jaren geeft het volgende beeld:

benodigd in

het 1 ste jaar f. 294.500,-

het 2 de jaar f. 167.000,-

het 3 de jaar f. 167.000,-

(Jaarlijks kan dan op een besparing van f. 70.500,- aan kilometervergoeding worden gerekend).

9. Indien U zich met dit voorstel kan verenigen, verzoek ik U goed te keuren, dat het project door mij verder met de Secretaris-Generaal wordt doorgesproken.

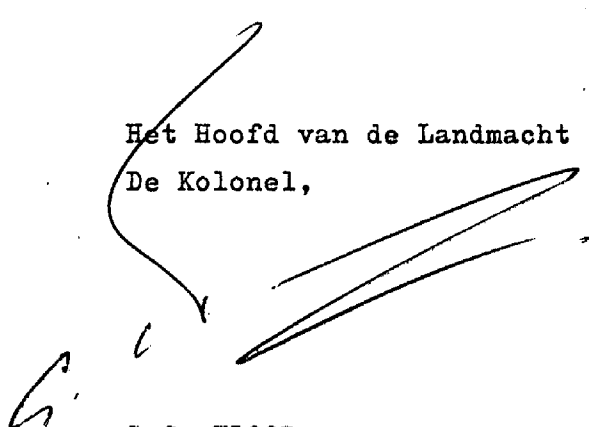
Tenslotte zou ik hier met enige nadruk willen stellen, dat het voorgestelde project uitsluitend beoogt de CI-organisatie de middelen te verschaffen, waarmede deze de opgedragen taak naar de letter en de geest van het Koninklijk Besluit

ZEER GEHEIM

ex. nr. 2 van 5 exemplaren
... blad .8. van .8. bladen

van 5 augustus 1972 en Uw Ministriële
Beschikking van 7 mei 1974 doelmatig kan
uitvoeren.

Het Hoofd van de Landmacht Inlichtingendienst,
De Kolonel,

G.C. FLOOR.

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

Bijlage, behorend bij de Nota LAMID nr. CI-90.000-75-1 Zeer Geheim van 28 MEI 1975

Kostenbegroting van het voorstel van het Hoofd van de Landmacht Inlichtingendien terzake een tijdelijke oplossing van het materieelsprobleem bij de Contra-Inlichtingen organisatie.

Bij deze kostenbegroting zijn de volgende factoren in beschouwing genomen:

- elk van de drie territoriale CI Detn en de Sectie Veiligheid CGS/BLS dient op ieder noodzakelijk geacht tijdstip zelfstandig een observatie- of volgaactie te kunnen uitvoeren,
- daarnaast moet de mogelijkheid aanwezig zijn, dat twee of meer van de genoemde eenheden en tenslotte de CI-organisatie als geheel een grotere operatie kunnen uitvoeren,
- gezien het tijdelijk karakter van het project dient getalmatig slechts met het kleinste aantal middelen, waarmee het doel kan worden bereikt, rekening te worden gehouden,
- bij uitval van- of service aan het materiaal moet snelle aanvulling en service verzekerd zijn,
- realisatie van het project dient binnen drie maanden te zijn voltooid.

ZEER GEHEIM

1.- Jaarlijks terugkerende kosten (drie jaren).

1.1 10 (tien) personenwagens "leasen"

1.1.1	"lease"kosten, <u>gemiddeld</u> over de diverse... merken berekend <u>op 3-jaar contract</u> op basis van 30.000 km / auto / jaar	f. 66.000,-
1.1.2	benzine.....	f. 30.000,-
1.1.3	BTW 16%.....	f. 10.560,-
1.1.4	algemene reserve, waaronder mogelijk aanvulling op 1.1.1 gezien de diverse merken en uitvoeringen...	... f. 10.440,-
		f.117.000,-

1.2 Verbindingsmateriaal

(op jaarbasis inhuren van de PTT)

1.2.1	2 (twee) basisstations.....	... f. 2.400,-
1.2.2	10 (tien) mobilofoons.....	... f. 8.400,-
1.2.3	24 (vier en twintig) <u>pantafoons</u>	... f.21.600,-
1.2.4	4 (vier) semafoons	... f. 5.000,-
1.2.5	4 (vier) acculaders	... f. 1.000,-
1.2.6	24 (vier en twintig) extra accu's ...	... f. 1.600,-
1.2.7	verzekeringen en reserve.....	... f.10.000,-
		f.50.000,-

<u>Totaal</u> van <u>jaarlijks</u> terugkerende kosten	f.167.000,-
--	-------------

2.- Eenmalige aanschaffings- en installatiekosten.

2.1 Installatie van verbindings- en fotomateriaal ... f. 10.000,-
over 10 personenwagens, deels in eigendeels
in PTT-beheer uit te voeren

2.2 Aanschaf van versluierapparatuur ... f. 75.000,-
voor tien mobilofoons

2.3 Aanschaf van

2.3.1 4 (vier) sets automatische fotoapparatuur...f. 30.000,-

2.3.2 4 (vier) sets cine-apparatuur ... f. 5.500,-

2.3.3. 1 (een) set projectie-apparatuur ... f. 2.000,-

2.4 Aanschaf van

noodzakelijke randapparatuur voor 2.2 en 2.3 ... f. 5.000,-
zoals kabels, pluggen, relais etc.

f. 127.500,-

3.- Totaalkosten van het project

- gedurende drie jaren, jaarlijks f. 167.000,- f. 501.000,-

- eenmalige f. 127.500,-

TOTAAL

f. 628.500,-

4.- Indien het project kan worden uitgevoerd, zal de CI-organisatie
jaarlijks een bedrag van f. 70.500,- en over het totaal een
bedrag van f. 211.500,- aan kilometer-vergoeding kunnen besparen.

Minister van Defensie

nr. 750

Kabinet

Aan: Heer Secretaris-Generaal,

met verwijzing naar het besprokene
met de Minister op 3 juli j.l.

4 juli 1975

Zeer Geheim

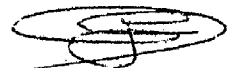
Van: Secretaris-Generaal

Aan: VICE ADM. B.D. KRUIMINK
Coördinator van de ind. en veil. diensten

De Min. heeft intussen met Kol FLOOR
gesproken en daarbij de beginsel-
uitspraak gedaan dat de Hamid
voor haar talen behoorlijk geëquipeerd
moet zijn of worden.

De Min. wil echter graag van U
vernemen:

- Heeft Hamid de daarvoor in bijgaand
stuk van 28/5, C.I.-90.000-75-1, 23
gevraagde middelen nodig?
- ~~Ja~~ Ja, is door intensievere
samenwerking met bijv. BVD, politie
of andere diensten gebruik door Hamid
mogelijk zonder tot ~~een~~ extra
aanschaffing over te gaan.
- Zo neen, is de aangegeven orde van
grootte van de begrote kosten accep-
tabel.

De SS 4/7

afgekrift grond
aan vrees
en de SS

COMITE VERENIGDE CHEFS
VAN STAVEN

Van deze aanpakking zijn 2 exemplaren;
die is ex. nr.: 2

GEHEIM

Nr. : 75-1240/84 80 's-Gravenhage, 22 juli 1975
Bijlage(n) : -
Onderwerp : Aanvraag extra fondsen
CI-project

AANTEKENING voor : de Secretaris-Generaal exnr 1
Archief 2

Referten : A - KB van 5 augustus 1972, nr 437
B - MB van 7 mei 1974, nr 389.834/A Conf
C - Loco SG nr 1964/75, dd 16 juni 1975

1. Naar aanleiding van Uw aantekening aan de Vz CVIN m.b.t. de aanvraag van extra fondsen door de Lamid t.b.v. een speciaal CI-project wil ik U mijn persoonlijke visie niet onthouden.
2. H-Lamid betreft in zijn voorstel twee principieel verschillende taken van zijn dienst, t.w.:
 - a. een taak die ieder van de krijgsmachtdelen afzonderlijk is toegewezen, ingevolge het KB 437, art IV, 2b, nl. "het inwinnen van gegevens voor het treffen van maatregelen etc" (referte A)
 - b. een taak, die v.w.b. de militaire inlichtingendiensten exclusief aan de Lamid is opgedragen en welke middels art IV, 5 van bovengenoemd KB, bij MB is geregeld, nl. "het observeren van h.t.l. geaccrediteerde militaire vertegenwoordigers van communistische landen" (referte B)
3. Aangezien de onder 2a genoemde taak alle krijgsmachtdelen per KB is opgedragen, zou ten aanzien daarvan een interservice regeling voor de hand liggen. Dat de Marid naar mijn informatie zou hebben afgezien van CI-activiteiten buiten de militaire objecten komt mij uiterst vreemd voor en een nadere verificatie daarvan lijkt mij noodzakelijk. De aanbeveling van de Loco SG kan rationeel zijn, indien de CI t.b.v. de KM mede op deze wijze kan worden gedekt.
4. De onder 2b genoemde taak is ingevolge bovengenoemde MB momenteel een single-service taak van de Lamid. De coordinator stelt in zijn antwoord dat de BVD deze taak indertijd i.v.m. de daaraan verbonden hoge kosten, heeft afgestoten. Ik kan niet beoordelen of de BVD dit "zomaar" en op die gronden kan doen, Vz CVIN zou op grond van art III 1-a van het KB wellicht coördinerend actie kunnen nemen conform art II-3.

GEHEIM

OPS IV
15/8

GEHEIM

- 2 -

Alhoewel ik in principe de behoeftestelling van H-Lamid kan onderschrijven vraag ik mij af of deze activiteit kosteneffectief is.

5. Hoewel beide taken militair gericht zijn, dient men zich echter wel te realiseren dat bij de uitvoering daarvan vaak zal moeten worden opgetreden buiten de militaire objecten. Hierbij is het de vraag in hoeverre een militair optreden in de civiele sector onafwendbaar en politiek acceptabel is; het advies van CVIN lijkt mij op dit punt erg belangrijk (zie ook vorig punt). Ik ben van mening dat beide taken zowel een interservice- als een interdepartementaal aspect hebben en naar beide zijden dienen te worden geverifieerd en gecoördineerd.

6. Naar mijn mening kan en mag de vraagstelling van de minister weergegeven in Uw aantekening aan Vz CVIN niet direct worden beantwoord, omdat het hier slechts een deel van de taken van deze diensten betreft. Juist omdat de taken van de militaire inlichtingen- en veiligheidsdiensten in een ruimer kader hernieuwde belangstelling hebben gekregen, sta ik initieel een ruimere en meer fundamentele vraagstelling voor teneinde via een kritische inventarisatie van hetgeen gedaan moet worden cfm het KB en hetgeen gedaan wordt, inclusief de thans bereikte resultaten (resultaten vis à vis inspanning- zowel exploitatie als instandhouding kosten en omvang van de organisatie, opleidingsbeleid, etc etc) te komen tot een verbetering, c.q. verandering van de uitvoering. In dit proces dienen zowel de Coordinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland als het Interservice Comité II - onder controle van de chefs van staven/ Bevelhebbers gecoördineerd in het CVCS - in de behoeftebepaling te worden betrokken.

7. Omdat enerzijds tussen het personeel belast met de inlichtingentaak (A-diensten) en dat personeel belast met de veiligheidstaken (B-diensten) geen scherpe grens is te trekken en anderzijds het personeel van die diensten per krijgsmachtdeel geïntegreerd is in de respectieve staven, blijkt het niet eenvoudig een duidelijk overzicht te krijgen in de activiteiten, verantwoordelijkheden en controle mogelijkheden. Niettemin zal dit m.i. wel moeten gebeuren. Daarna zal beraad nodig zijn om binnen defensie en onder verantwoordelijkheid van Mindef (art IV 3-1 en art IV - 5) de militaire inlichtingendiensten nauwer te coördineren dan thans gebeurt. E.e.a. geheel onverlet de verantwoordelijkheid van Vz CVIN om de drie inlichtingendiensten (BVD, IDB en de militaire inlichtingendiensten, zie art I, 1 en art II, 1) onderling te coördineren onder verantwoordelijkheid van de Minister-President. Uitdrukkelijk wil ik stellen dat ik integratie in dit verband van de hand wijs omdat ik hierin geen enkel voordeel, integendeel slechts nadelen zie; taakverdeling en specialisatie zou ook hier heilzaam kunnen werken.

De Voorzitter van het Comité
Verenigde Chefs van Staven,

A. J. W. WIJTING
Luitenant-Generaal

GEHEIM